

**BEZBEDNOSNA
KULTURA
MLADIH -
PREVENTIVA I
REAGOVANJE
U VANREDNIM
SITUACIJAMA**

**Grupa za
analizu i
kreiranje
javnih politika
i
Fondacija
ARKA**

Ova publikacija je nastala u okviru projekta „Bezbednosna kultura mladih – preventiva i reagovanje u vanrednim situacijama“ koji su GAJP i Fondacija Arka realizovali uz podršku Kancelarije za mlade Grada Beograda.

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove publikacije ne može biti reprodukovan u bilo kom vidu i putem bilo kog medija, u delovima ili celini, bez saglasnosti izdavača, odnosno autora priloga.

Stavovi i mišljenja autora izneti u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno i mišljenje partnera i donatora.

Izdavač:

Grupa za analizu i kreiranje javnih politika
Deligradska 25, 11 000 Beograd
www.gajp.org.rs
office@gajp.org.rs

Za izdavača:

Tamara Vukov, MA

Urednik:

Tamara Vukov

Saradnici:

Miloš Hrkalović, MA
Petar Delić

Sadržaj:

O PROJEKTU.....	8
METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA.....	10
REZULTATI ISTRAŽIVANJA	12
PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE BEZBEDNOSTI MLADIH	31
BELEŠKE	32

O PROJEKTU:

Grupa za analizu i kreiranje javnih politika i Fondacija ARKA uz podršku Kancelarije za mlade Grada Beograda realizovala je projekat pod nazivom „Bezbednosna kultura mladih – preventiva i reagovanje u vanrednim situacijama“.

Ovaj projekat imao je za cilj mapiranje trenutne situacije među mladima – srednjoškolcima na teritoriji Grada Beograda o bezbednosnim izazovima, rizicima i pretnjama kao što su poplave, požari, zemljotresi ili nesreće u saobraćaju.

Ideja je da se i ujedno, kroz projekat, ojača i učini otpornijom lokalna zajednica na potencijalne vanredne situacije kroz prevenciju, a ne saniranje posledica istih.

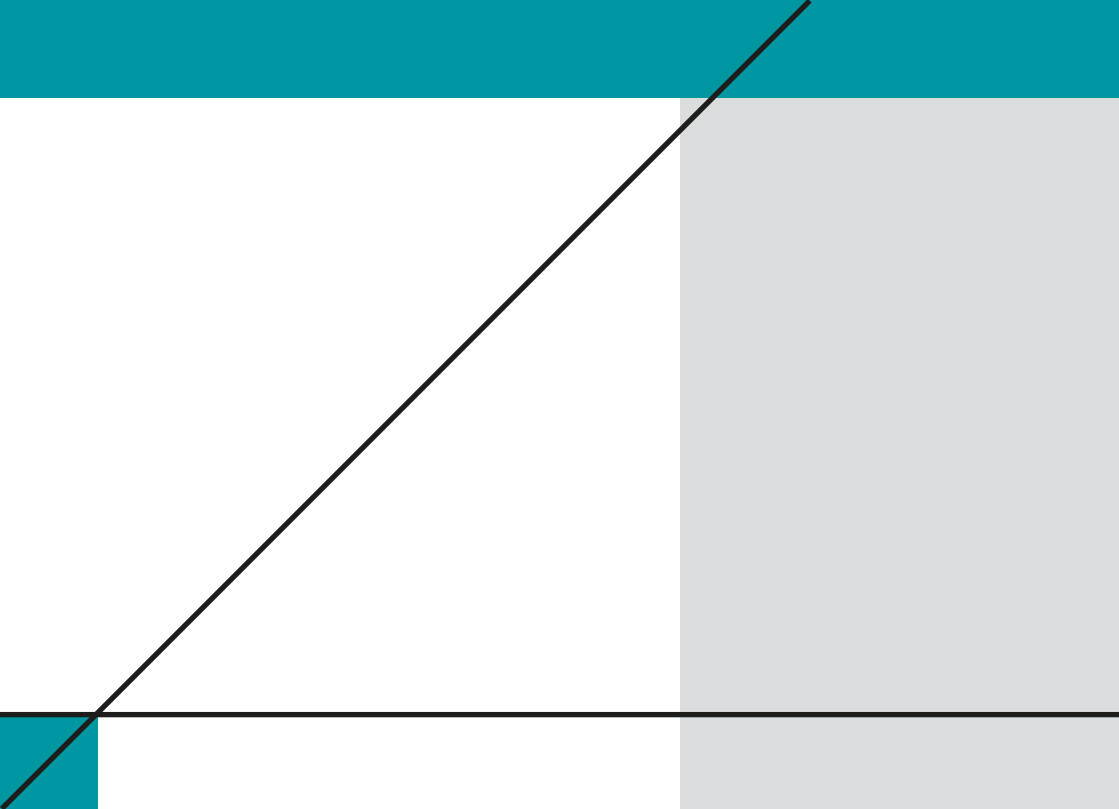
Istraživanje je u fokusu imao načine preventivnog delovanja i postupanja u vanrednim i kriznim situacijama kako bi se u saradnji sa relevantnim zainteresovanim stranama napravio set preporuka o kreiranju i uvođenju kontinuiranih preventivnih programa koji će doprineti podizanju bezbednosne kulture kod mladih tj srednjoškolaca.

Želja nam je da se kroz projekat poveća stepen informisanosti srednjoškolaca o preventivom delovanju i postupanju u vanrednim situacijama kao i da podignemo svest kod zainteresovanih strana – donosioca odluka o važnosti postojanja ovakvih progama za mlade.

Metodologija:

Istraživanje o informisanosti srednjoškolaca na teritoriji Grada Beograda o ponašanju u vanrednim i bezbednosno rizičnim situacijama sprovedeno je u periodu od maja do jula 2018. godine. Za potrebe istraživanja sprovedena je online anketa i dve fokus grupe. Ciljna grupa bili su učenici srednjih škola na teritoriji Grada Beograda.

Kroz fokus grupe nastojali smo da dobijemo šire odgovore na pitanja koja se tiču ponašanja u bezbednosno rizičnim situacijama, odnosno da utvrdimo koliko srednjoškolci znaju o pravilima postupanja u vanrednim situacijama kao što su poplave, požari, zemljotresi ili teroristički napadi. Obe fokus grupe održane su u maju mesecu. U ovom delu istraživanja učestvovalo je 12 srednjoškolaca, iz različitih škola na teritoriji Beograda.

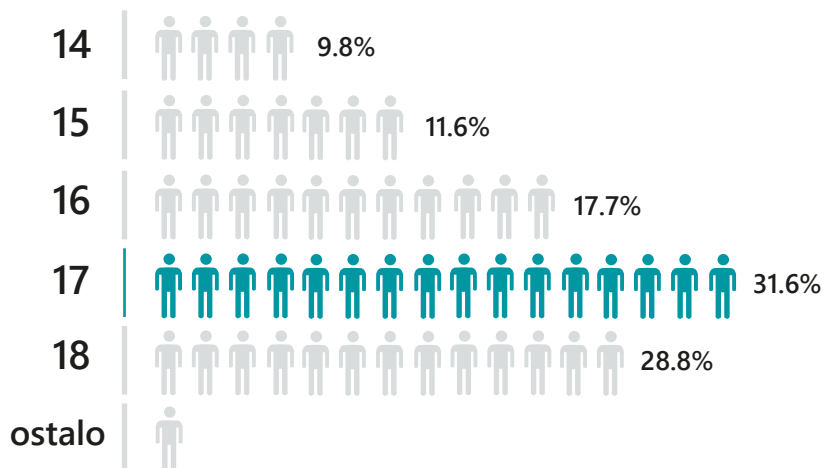
Onlajn anketa rađena je u periodu od maja do jula meseca. Anketu je popunio reprezentativan broj beogradskih srednjoškolaca. Upitnik je sadržao **28** pitanja koja se tiču poznavanja i informisanosti o ponašanju i postupanju u vanrednim i bezbednosno rizičnim situacijama. Većina pitanja bila su zatvorenog tipa. Ispitanici su, kao što smo rekli učenici srednjih škola na teritoriji Beograda. Međutim, najviše ispitanika bilo je uzrasta od **17** godina, njih **31.6%**, zatim njih od **18** godina **28.8%**, dok je učesnika od **16** godina bilo **17.7%**. Kada govorimo o rodnoj zastupljenosti, u istraživanju je učestvovalo **61%** muškaraca naspram **39%** žena.

Rezultati:

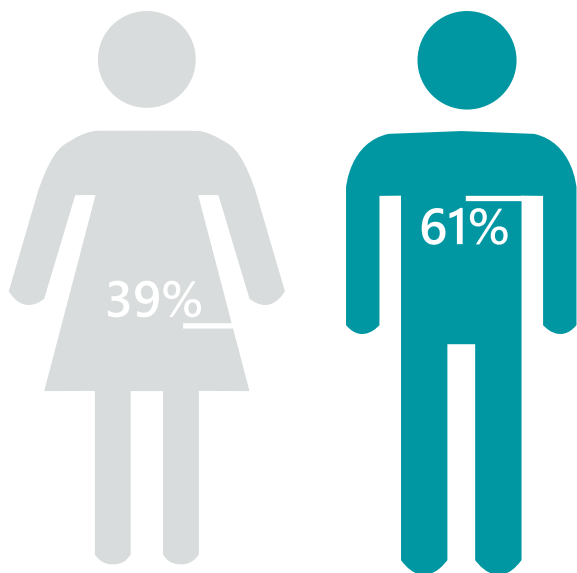
Učesnici ankete i fokus grupa bili su mladi, učenici srednjih škola na teritoriji Beograda. Najviše njih je bilo uzrasta od **17** godina (**31.6%**), zatim njih od **18** godina (**28.8%**), dok je učesnika od **16** godina bilo **17.7%**. Kada govorimo o rodnoj zastupljenosti, u istraživanju je učestvovalo **61%** muškaraca naspram **39%** žena.

Ono što nam su nam rezultati ankete pokazali, a fokus grupa potvrdila to je da učenici srednjih škola u velikom procentu tvrde da znaju šta su vanredne situacije (**96%** njih reklo je da zna šta je vanredna situacija. Međutim kada smo ih pitali da li su se nekad našli u vanrednoj situaciji čak **28%** njih rekao je da nije siguran što nam govori da im zapravo nije u potpunosti jasno šta koje situacije možemo nazvati "**vanrednim**".

Uzrast ispitanika:

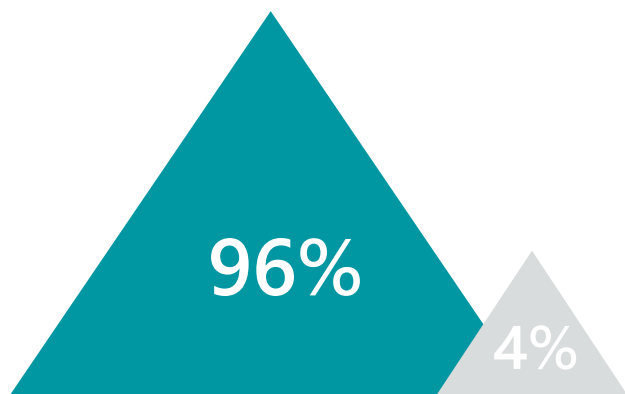

Pol ispitanika:

Da li znate sta su vanredne situacije?

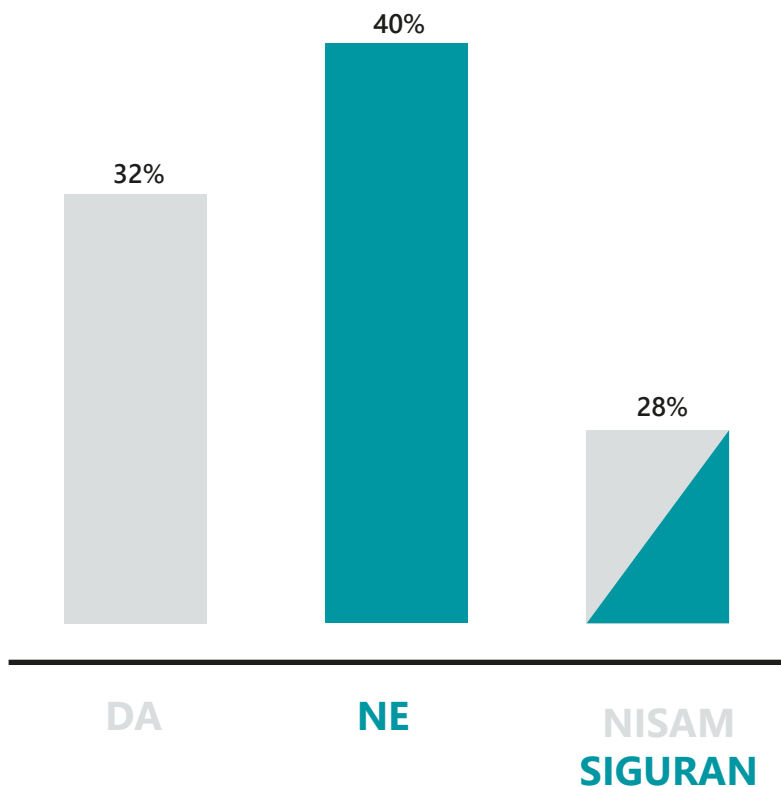
▲ DA
▲ NE

Da li ste po vasem mišljenju doživeli neku vanrednu situaciju?

Ako jeste, navedite u kojoj kao i kako ste postupali u datoj situaciji?

Većina ispitanika kao vanrednu situaciju u kojoj su se našli naveli su poplave. Dok je požar na drugom mestu. U oba slučaja ispitanici su istakli da su reagovali smireno i da su u slučaju požara odmah zvali vatrogasce. Pored poplava i požara kao vanredne situacije u kojima su se našli srednjoškolci navode zemljotres blage jačine i snežni smetovi.

Kada je ponašanje u vanrednim situacijama u pitanju rezultati su šarenoliki. Recimo kada je pružanje prve pomoći u pitanju **44%** navodi da zna dok **41%** tvrdi da zna delimično. Većina ispitanika u fokus grupi rekla je da „*bi se snašli*“. Dalje, **53%** izjasnilo se da zna da koristi protiv požari aparat, da **68%** njih tvrdi da zna kako treba da se ponaša u slučaju zemljotresa, a **61%** njih da zna da se ponaša u slučaju poplava.

Na pitanje da navedu u kojoj su se vanrednoj situaciji našli, ispitanici su dali različite odgovore. Većina njih navodi poplave kao vanrednu situaciju koju su iskusili, dok je požar drugi najviše zastupljeni odgovor. U oba slučaja ispitanici su istakli da su reagovali smireno i da su u slučaju požara odmah zvali vatrogasce. Pored poplava i požara, kao vanredne situacije u kojima su se našli, srednjoškolci navode i zemljotres blage jačine i snežne smetove.

Kada je ponašanje u vanrednim situacijama u pitanju rezultati su sledeći:

Nešto manje od polovine ispitanika (**44%**) navelo je da zna da pruži prvu pomoć, a skoro isto toliko (**41%**) navodi da je zna pružiti delimično. Većina ispitanika u fokus grupi rekla je da „bi se snašla“ u situaciji koja zahteva pružanje prve pomoći.

Polovina ispitanika (**53%**) tvrdi da zna da koristi protiv požarni aparat, dok **68%** njih tvrdi da zna kako treba da se ponaša u slučaju zemljotresa, a dve trećine njih (**61%**) u slučaju poplava. Interesantno je obratiti pažnju na procenat ispitanika koji je negativan odgovor dao na ova pitanja, jer u ovim brojkama leže smernice za unapređenje reagovanja mladih u vanrednih situacijama.

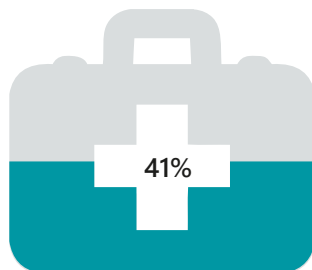
Da li znate da pružite prvu pomoć?

DA

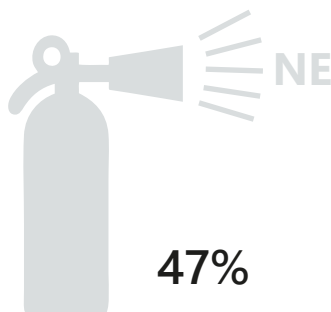
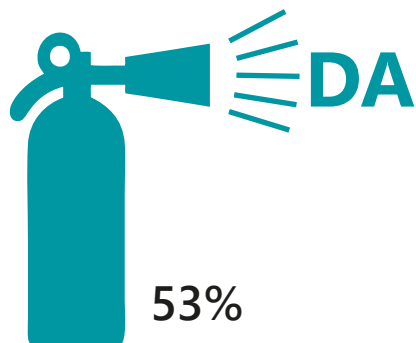

NE

**ZNAM
DELIMIČNO**

Da li znate da koristite protiv požarni aparat?

Da li znate kako treba postupati u slučaju zemljotresa?

68%

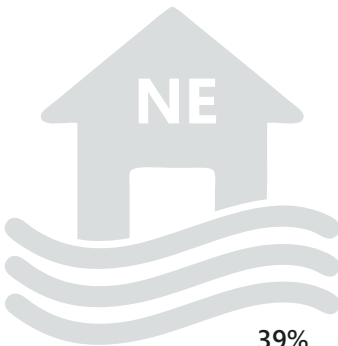
DA

32%

NE

Da li znate kako treba postupati u slučaju poplava?

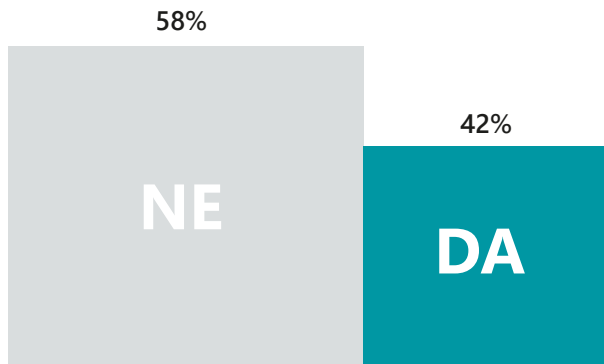

39%

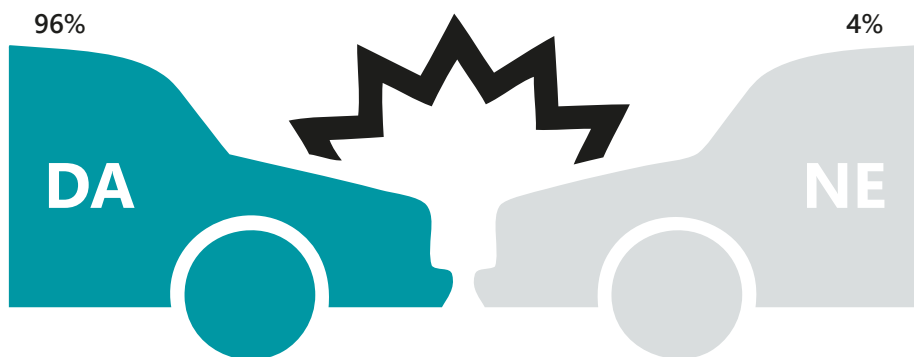

61%

Da li znate kako treba postupati u slučaju terorističkog akta?

Da li znate kako treba postupati u slučaju saobraćajne nesreće?

Da li znate da navedete brojeve hitnih službi?

Rezultati fokus grupe su nam ukazali na veoma bitnu stvar a to je percepcija znanja. U polovini slučajeva ispitanici kako tokom ankete tako i na već pomenutoj grupi, kada smo im tražili da navedu brojeve hitnih službi navodili su pogrešne brojeve tj permutovali su brojeve hitne pomoći, policije i vatrogasaca. Ovo nam ukazuje na to da je verovatno slična situacija i kada su druge vanredne situacije u pitanju te da sa rezervom treba da uzmemo njihov odgovor da znaju kako treba postupati u određenoj situaciji.

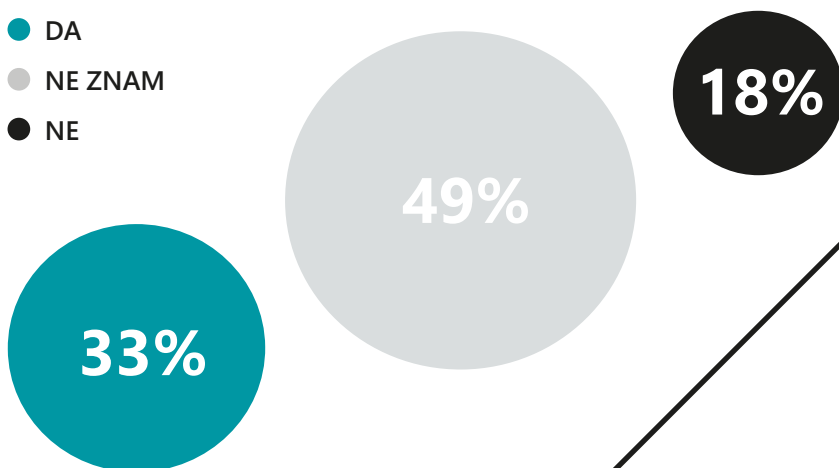
Ono što je kod rezultata alarmantno jeste da većina učesnika istraživanja (njih **65%**) nije imalo nikakvu vrstu obuke za ponašanje u vanrednim situacijama. Oni koji su kroz obuku prošli najčešće su tu obuku imali u svojim školama, čak **36,2%** ispitanika. (kroz neki vid nastave, dolazak Crvenok krsta i slično). Zatim obuku su stekli u okviru Crvenog krsta ili kroz obuku za vozačku dozvolu. Zanimljivo je da je njih **6,8%** informacije o tome kako se treba ponašati u slučaju vanrednih situacija steklo putem internet ili televizije. Kroz fokus grupu učesnici su istakli da su mnogo naučili preko televizije tokom velikih poplava koje su pogodile Srbiju u 2014. Godini.

Da li u vašem mestu stanovanja postoji Štab za vanredne situacije/civilna zaštita?

● DA

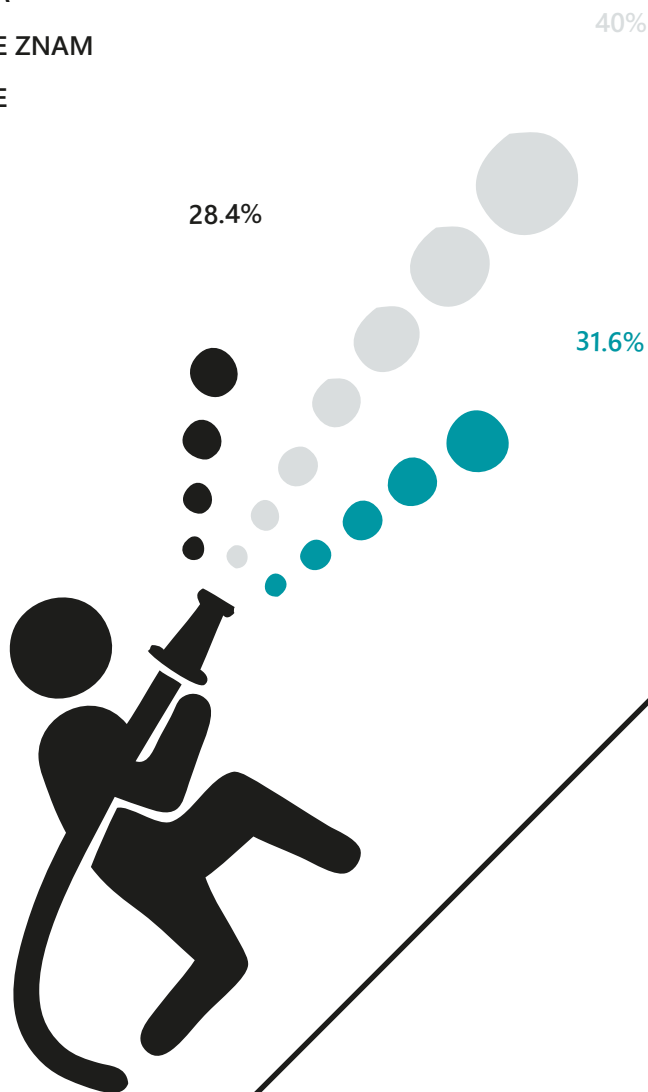
● NE ZNAM

● NE

Da li u Vašem mesto stanovanja ima dobrovoljno vatrogasno društvo?

- DA
- NE ZNAM
- NE

Da li ste imali priliku da posetite
Vatrogasno-spasilačku jedinicu?

DA ●
NE ●

Da li ste imali neki vid
obuke/edukacije na temu pos-
tupanje u vanrednim situacijama?

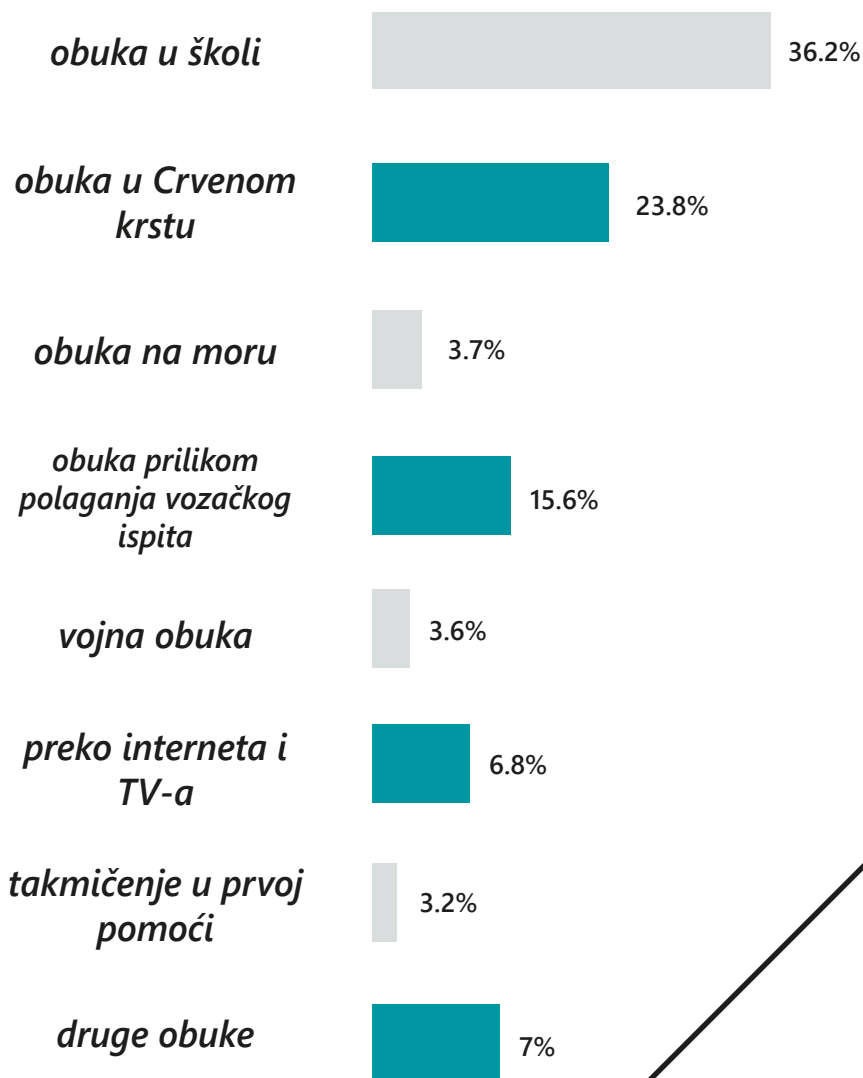
65%

NE

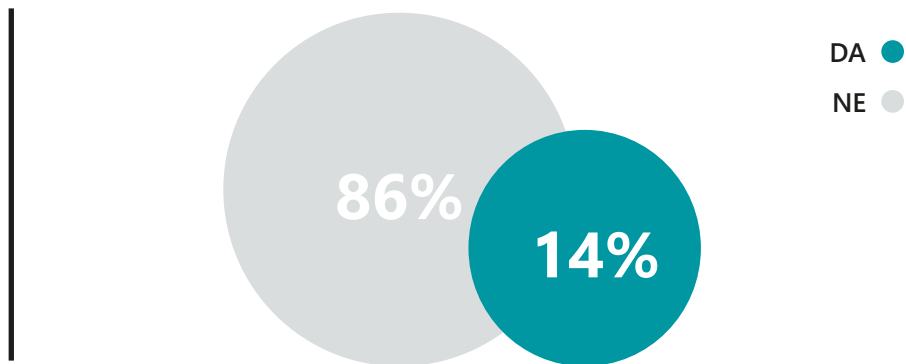
35%

DA

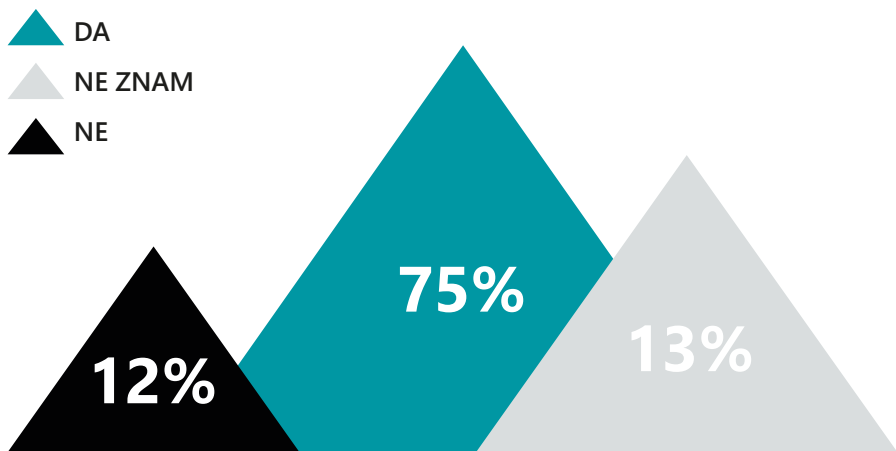
Vrsta obuke:

Da li ste znali da je negde organizovana neformalna edukacija o vanrednim situacijama?

Da li smatrate da je neophodno da pohađate obuku o postupanju u vanrednim situacijama?

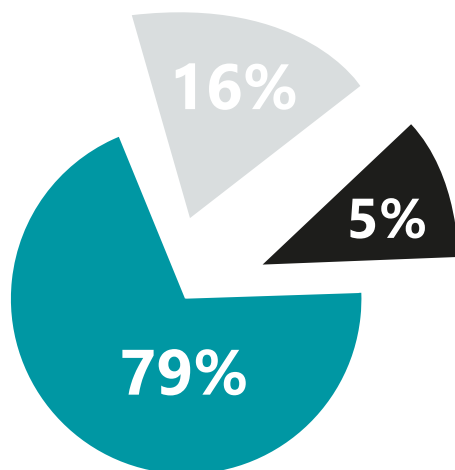

Da li smatrate da je potrebno uvesti u formalno obrazovanje časove obuke o postupanju u vanrednim situacijama?

● DA

● NE ZNAM

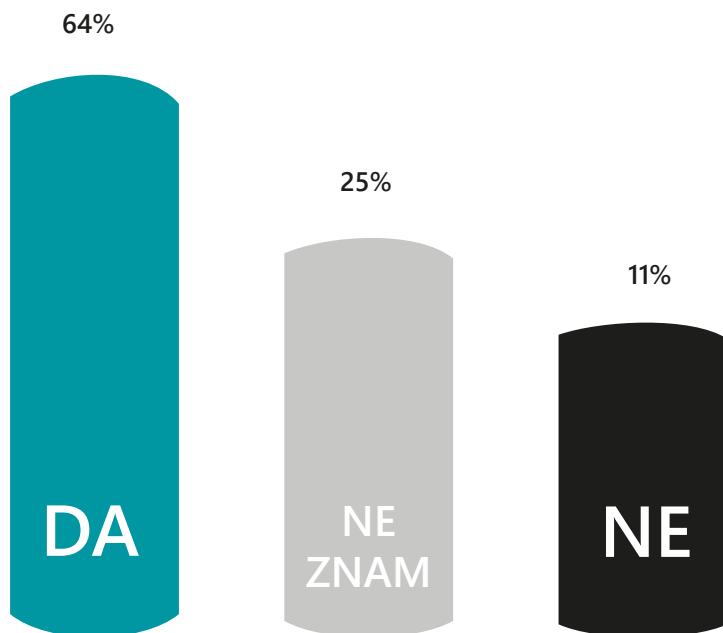
● NE

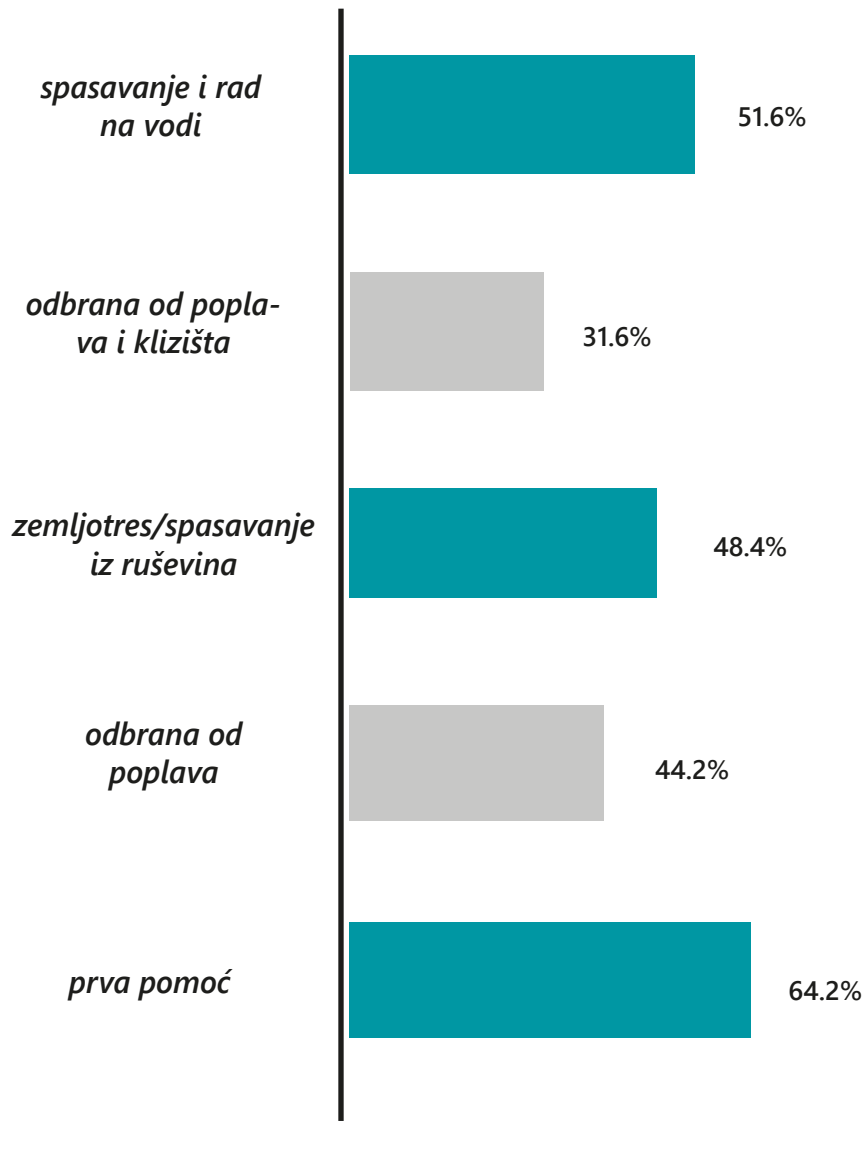
Kroz istraživanje primećeno je da tri četvrtine srednjoškolaca ima razvijenu svest o tome da su znanja i veštine za reagovanje u vanrednim situacijama potrebne, pošto se **75%** njih izjasnilo da smatra da je potrebno da prođe kroz obuku postupanja u vanrednim situacijama. Nešto veći procenat njih (**79%**) smatra da bi ova vrsta obuke trebalo da bude deo sistema formalnog obrazovanja. Kada je vrsta obuke za postupanje u vanrednim situacijama u pitanju, srednjoškolci su najviše interesovanja pokazali za obuku pružanja prve pomoći (**64,2%**), dok je **51,6%** srednjoškolaca iskazalo želju da prođe obuku spasavanja i rada na vodi.

Možemo da kažemo da i za obuku za spasavanje iz ruševina odnosno posledica zemljotresa i odbranu od požara postoji veliko interesovanje - **48,4%**, odnosno **44,2%**. Obuka za odbranu od poplava i klizišta nailazi na najmanje interesovanja u ovom istraživanju.

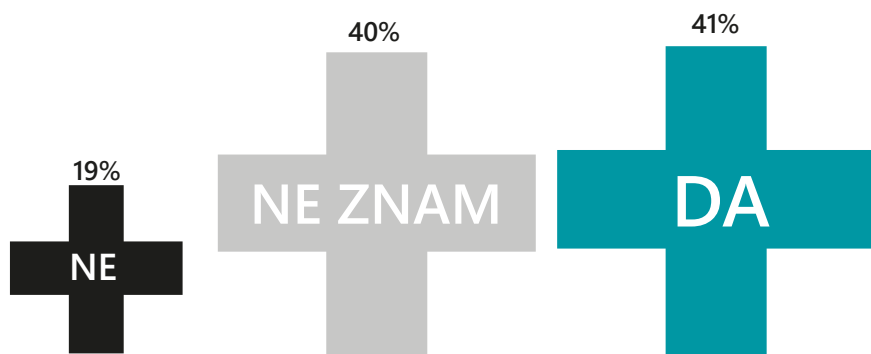
Da li biste učestvovali u višednevnoj obuci gde bi se edukovali na temu postupanja u vanrednim situacijama?

Oblasti interesovanja

Da li biste se aktivno uključili u rad Crvenog krsta?

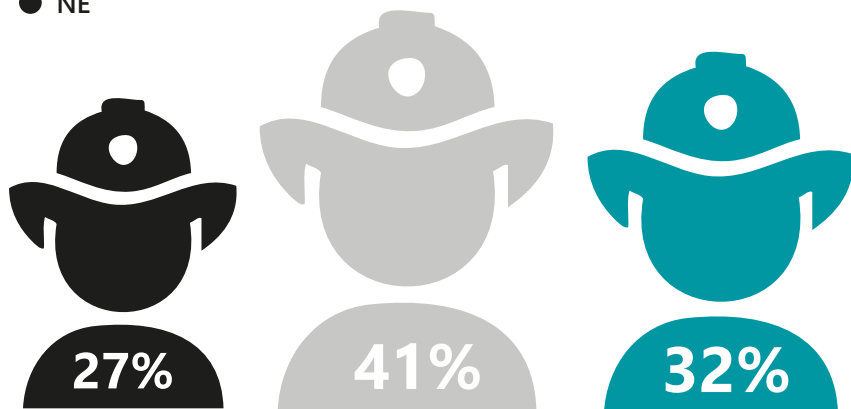
Da li biste se aktivno uključili u rad Gorske službe spasavanja?

- DA
- NE ZNAM
- NE

Da li biste se aktivno uključili u rad dobrovoljnog vatrogasnog društva?

- DA
- NE ZNAM
- NE

Kada je u pitanju aktivno uključivanje u rad Crvenog krsta, Gorske službe spašavanja i dobrovoljnog vatrogasnog društva, interesovanje je nešto manje nego što je slučaj kada su obuke u pitanju. Aktivan deo Crvenog krsta želi da bude **42%** srednjoškolaca, deo Gorske službe spasavanja čak **37%** njih, a u rad dobrovoljnog vatrogasnog društva uključilo bi se **32%** ispitanika.

Preporuke:

Na osnovu rezultata istraživanja, umesto zaključaka, navodimo sledeće preporuke koje mogu unaprediti bezbednost mladih i bezbednosnu kulturu mladih, a najpre srednjoškolaca, na teritoriji Grada Beograda.

- Kreirati radnu grupu ili telo na nivou Grada Beograda koju će činiti relevantni donosioci odluka, radi boljeg umrežavanja i bolje koordinacije, koja će se isključivo baviti bezbednošću mladih i podizanjem bezbednosne kulture kod mladih.
- Potrebno je ostvariti kontinuirano praćenje bezbednosnih prioriteta među mladima kako bi se omogućilo kreiranje adekvatnih i jasnih bezbednosnih politika za mlade.
- Kreirati obrazovni kurikulum na temu bezbednosne kulture mladih sa posebnim akcentom na praktičan deo i pilotirati ga u srednjim školama kao izborni predmet.
- Uključiti bezbednost mladih kao elementarni deo lokalnog akcionog plana za mlade i Grada Beograda i gradskih opština, kako bi se definisale mere za unapređenje bezbednosne kulture mladih.
- Ostvariti aktivno partnerstvo sa policijskom upravom za Grad Beograd i aktivno promovisati koncept „Policija u zajednici“ kako bi se mladima približile nadležnosti i značaj policije u zajednici i objasnila njihova uloga u kreiranju bezbednog okruženja za mlade.
- Aktivno promovisati i podržavati aktivnosti Crvenog Krsta, Gorske službe spasavanja Srbije i dobrovoljnih vatrogasnih društva na teritoriji Grada Beograda kako bi se mladi aktivno uključili u njihov rad.

Navedene preporuke se odnose na sve aktere na teritoriji Grada Beograda koji su od interesa za bezbednost mladih i podizanje bezbednosne kulture kod mladih

Beleške:

